ANY V FEBRER DE 1908 NÚM. 50

Butlletí mensual del ORFEÓ CATALÀ

SUMARI

Festa de la benedicció y inauguració del Palau de la Música Catalana. — Discurs d'en Joaquim Cabot. — Discurs d'en Lluis Millet. — El Palau de la Música Catalana, per Vicents de Moragas. — *L'orgue de l'*ORFEÓ CATALÀ, per Vicents M.ª de Gibert. — *Llista dels artistes y indusrials que han colaborat en la construcció del Palau de la Música Catalana. — Nota.*

BARCELONA

Redacció y Administració: Carrer Alt de Sant Pere, 13

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: *Barcelona:* Pels socis del ORFEÓ CATALÀ, un any, 4 pessetes; pels no socis, 5 pessetes. — *Fòra:* Pels socis del ORFEÓ CATALÀ, un any, 5 pessetes; pels no socis, 6 pessetes. — *Extranger:* Un any, 6 francs

Se suscriu, ademés, en les principals Llibreries y Magatzems de Música

Número solt, 50 CENTIMS

"SOCIEDAD FRANCO-HISPANO-AMERICANA

PARA LA CONSTRUCCIÓN DE PIANOS Y ARMONIUMS"

SOCIETAT ANÓNIMA.—Capital social: Ptas. 5.000,000

PIANOS ORTIZ & CUSSÓ

LA FABRICA ESPANYOLA DE MAJOR PRODUCCIÓ
GRAN EXPORTACIÓ A AMÈRICA

Quatre models de qua y cinc models verticals, tots a cordes encreuades, ab marc y claviller de ferro d'una sola pessa.

Pianos de tots istils y adaptació de dibuixos a qualsevol mena de mobiliaris.

SE VEN AL COMPTAT Y A PLASSOS ✍ LLOGUERS

DIRECCIÓ, SALONS Y TALLERS:

RAMELLERES, núms. 19 al 25

DIPOSIT: PASSEIG DE GRACIA, 5

BARCELONA

REVISTA MUSICAL CATALANA

Butlletí mensual del ORFEÓ CATALÀ

ANY V — FEBRER DE 1908 — NÚM. 50

EN LLUÍS MILLET

DIRECTOR FUNDADOR DEL «ORFEÓ CATALÀ»

FESTA DE LA BENEDICCIÓ Y INAUGURACIÓ

DEL

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

El somni, per fi, ha esdevingut bella realitat. L'idea nascuda en el cenacle dels eterns somniadors, aquella idea infantada en un moment d'infantil entusiasme,—que passat aquest podia aparèixer dubtosa y irrealisable per la seva magnitut an els seus mateixos autors,—ha pres cos y ha esdevingut una admirable meravella.

Y sens dubte es aixis, car meravella sobre meravella es el que s'hagi pogut bastir solament ab l'amor al art y a la Patria aquest Palau de la Música, estatge riquíssim hont s'hi aixoplugaran pera sempre'ls dos més bells y grans ideals que fan viure a l'humanitat: l'Amor y l'Art.

Oh, sí! Que únicament neixen y se perpetuen les obres dels homes quan en el seu engendrament hi concorren elements indestructibles com són els que viuen en els cors d'aquella trinitat que ha donat cos a lo abstracte, forma a l'idea tant temps cobejada.

Oh força invencible de l'Ideal que fas dels homes grans potencies! Oh alegria del bell somni realisat! Oh amor, sant amor, tu ets el que has fet les més grans y belles coses de la vida!

Sí: ell ho es tot, ell ha fet l'Orfeó, car amor es lo únic que viu en l'ànima dels seus homes-artistes que a travers els anys y les asprors de la vida segueixen impertorbables cantant y mantenint l'hermós Ideal de l'art y la Patria que'ls agermana; amor, solament amor es lo que hi ha en els solicits protectors del Orfeó, que, més que ab els seus cabals, es ab el seu efecte que l'han fet gran; y, amor, res més que'l gran amor per la nostra volguda Catalunya, concreció de tot lo que en ells vibra, es lo que senten aquells tres grans homes que han encarnat l'obra del Orfeó Català, aquells tres catalans ilustres que's diuen Millet, Domenech y Cabot.

L'Orfeó Català, mercès a la perseverança y entusiasme d'aquelles tres personalitats, té ja'l desitjat Palau hont aixoplugarhi'ls seus cants, ja té assolit el seu gran Ideal; més com que en tot anhel conquerit hi ha un terme definitiu, el fallliment d'una bella esperança, y l'Orfeó ne sent eterna sed d'ideal, ha esdevingut que aquell Ideal realisat s'es transformat en nous anhels y somnis que faran que la nostra Institució segueixi avant empesa per l'amor a la Música y a Catalunya, síntesis de lo que es l'Orfeó, el camí gloriosament triomfal que, malgrat els obstacles, ha vingut fent, car no en va l'Orfeó ha cantat a tota hora y seguirá fentho, fits els ulls en el símbol que li assenyala'l camí, aquelles profétiques paraules del poeta:

> Al damunt dels nostres cants
> aixequem una Senyera
> que'ls farà més triomfants.

ABANS DE LA FESTA

Ja molt abans de comensarse aqueixa inoblidable festa'l local de l'Orfeó y la gran Sala d'Audicions eren absolutament plens de socis, obligacionistes y demés convidats al solemne acte. Tothom comentava la trascendencia de la festa y admirava la magnificencia del nostre casal, preuat joiell que desde aquell dia posseeix la nostra ciutat.

La satisfacció que aqueix acte donava als reunits feia néixer l'ingenua alegria que arreu se notava, y aqueixa alegria, a l'exteriorisarse del cor d'aquella multitut, esdevenia gran y animada xerradissa que s'encomanava an els nous vinguts, y creixia cada cop més a mida que la sala s'anava omplenant, que ho fou per complet ja una hora abans de l'anunciada pera comensar l'acte.

Ja a l'entrar al vestíbol tothom se desfeia en exclamacions al veure la gran y luxosa escalinata que dóna accés a la sala, y, un cop en ella, la seva sumptuositat encantava an aquella gentada, que sens parar anava pujant escales amunt.

L'efecte que en aquests moments produía la

vasta nau, tota plena de gent, era enlluernador: es d'aquelles impressions que eternalment recordaran els que van assistirhi.

Mentrestant, abaix, en l'estatge de l'Orfeó, s'anaven reunint les autoritats y representacions de les entitats convidades, les quals, al ser l'hora, s'encaminaren, junt ab la Junta Directiva, mestres y Cadafalch, Calvet, Cambó, Rahola, Junyent, Abadal, Farguell, Ferrer-Vidal y Marquès de Camps, la Junta Directiva de l'Orfeó, ab els seus benèmerits president y vice-president, senyors Joaquim Cabot y Vicents de Moragas, y els demés individuus, senyors Josep Lopez-Franch, Martí Estany, Pere Serra, Maristany, Rafart, Valls, Comas y

Acte de la Benedicció

y orfeonistes, formant llarga comitiva, cap a la Sala d'Audicions pera començar el solemne acte de la seva inauguració.

COMENSA LA FESTA

A l'entrar la comitiva en el pati, una unànim ovació del públic la saludà, durant aqueixa salutació fins que'l seguici hagué ocupat els setis disposats en l'ample hemicle dels executants.

Formaven la comitiva les tres seccions de l'Orfeó Catalá ab la Senyera, seguint després l'Emm. senyor Cardenal y familiars, acompanyats dels mestres Millet, Comella, Pujol y Salvat; l'Excelentissim senyor Alcalde, junt ab els regidors senyors Puig y Alfonso, Duran, Rovira, Roca y Bellver, Sagarra, Rogent, Fuster, Cararach, Giralt, Rahola y altres. Els Diputats provincials senyors Secundí Coderch, Plaja, Ràfols y altres qual nom no recordem; els diputats y senadors senyors Puig Maluquer; els representants del «Centre Excursionista de Catalunya», «Unió Catalanista», «Ateneu Barcelonés», «Lliga Regionalista» y altres de les entitats convidades.

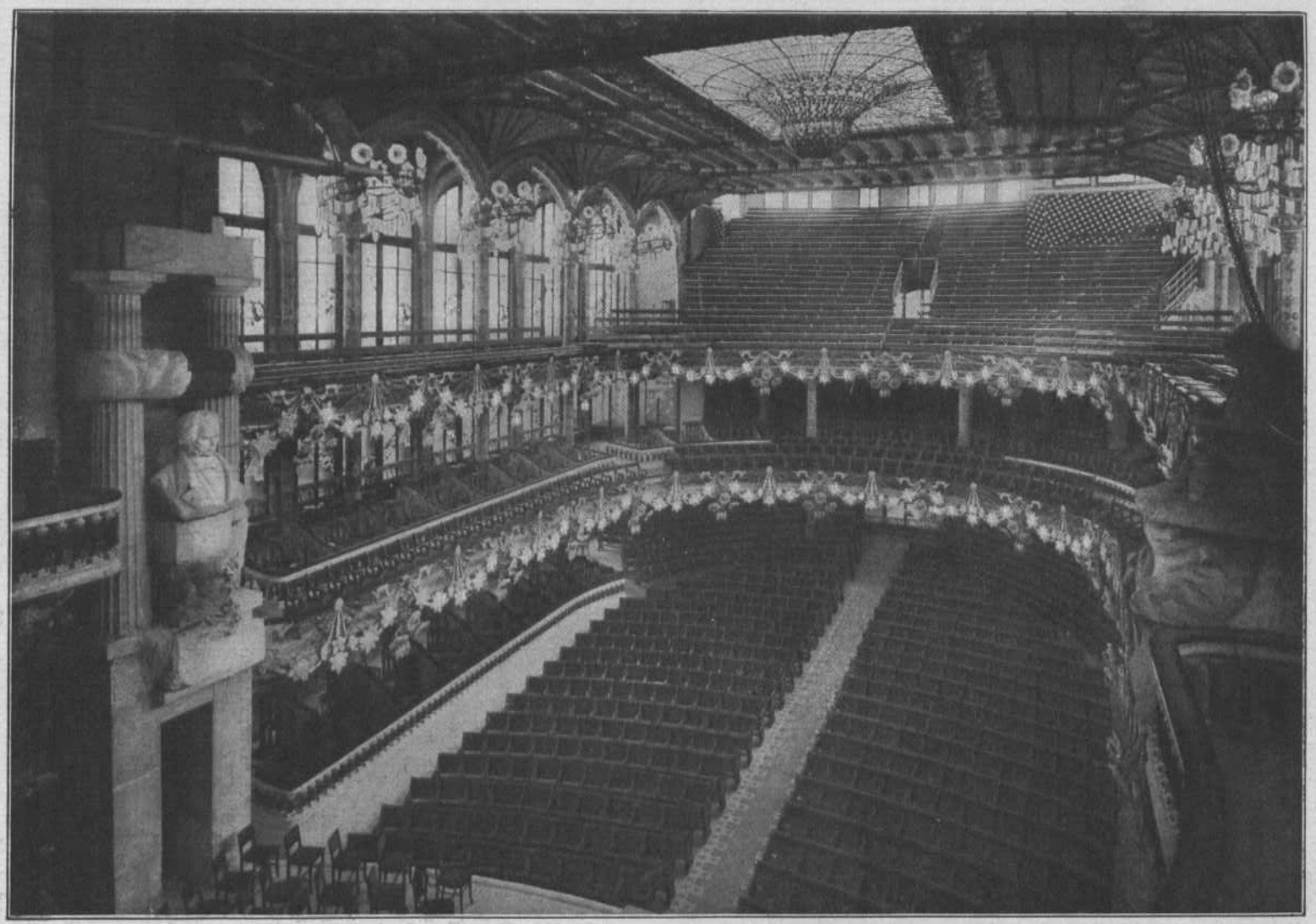
Els diputats y senadors, l'eminent arquitecte director de les obres, en Lluís Domenech y Montaner, y els representants de les entitats ocuparen les localitats que en el primer pis se'ls havien reservat.

En aquest moment la Sala's presentava an els ulls dels concurrents ab tota la seva bellesa y magnificencia: al fons de tot, els grans orgues ocupant bon tros de la testera de la Sala, en qual part inferior s'hi veia lluir la rica y espléndida decoració formada per belles esculptures representant damiseles executant diferents instruments, propriament habillades ab trajos de diferentes èpoques, formant el conjunt de les figures una original orquesta composta d'instruments de totes menes, desde la primitiva arpa y psalteri al nostre floviol y tambori.

HEMICICLE DE LA SALA D'AUDICIONS

(Caluda, inclòs les galeries, 600 executants)

SALA D'AUDICIONS

VISTA DESDE L'HEMICICLE (CABUDA, 3.000 OYENTS)

Tenint per fons aquesta ornamentació, s'hi veia la massa choral ab ses tres seccions, essent els tons clars dels vestits de les senyoretes una nota alegra y armònica en la severitat del conjunt. A primer terme hi havien, ocupant tota l'amplada de

En Joaquim Cabot y Rovira
President del «Orfeó Català»

l'estrada, els nombrosos convidats a la festa inaugural, y a la dreta la taula presidencial, en la qual s'hi assegueren el senyor Cardenal, el senyor Alcalde, en S. Coderch, en representació de la Diputació, el mestre Millet y els senyors Cabot y Moragas. Y al mitg de tots, presidint l'acte, s'hi enlairava augusta y gloriosa la Senyera, l'inspiradora de l'obra magna portada a terme per l'Orfeó Català, y més cap ensà l'altar disposat pera la cerimonia, resplendinthi bellament la sagrada Creu, símbol de la fe en aquell Déu que, com digué'l mestre Millet en la seva hermosa oració, ha fet grans coses en nosaltres.

LA BENEDICCIÓ

En mitg d'un respectuós silenci, tal com exigia aqueixa solemnitat, comensà la cerimonia de la benedicció de la Sala, que va esser presenciada a peu dret pel públic.

L'Emm. Cardenal, revestit de pontifical, baixà al pati, y al ser al mitg, majestuosament, va escampar ab el salpasser, en totes direccions, l'aigua beneita, incensant després la sala, mentres els demés sacerdots entonaven el *Magnificat* y el *Benedictus*.

Acabada la benedicció, el senyor Cardenal ocupà novament el lloc presidencial a la taula y va desmontarse l'altar.

L'INAUGURACIÓ OFICIAL

Discursos d'en Joaquim Cabot y d'en Lluís Millet

Acte seguit del predit acte, el zelós President de l'Orfeó Català, l'impugnador de l'obra d'aquell bell palau qué'ns cobricelava a tots, s'aixecà y s'avansà an el públic pera llegir el seu discurs d'obertura, mentres aquest li tributava una xardorosa ovació en regoneixement dels sacrificis y esforsos realisats durant la construcció de l'obra que s'emprengué l'Orfeó ab ell al cap.

Es aquest discurs un hermós y patriòtic treball en el qual s'endressa un fervent cant en lloansa de l'Orfeó Català y de la seva obra artística, patriòtica y social.

La seva lectura va ser interrompuda diferentes vegades pels aplaudiments del públic, el qual, al sentir les encertades paraules ab que acabà'l parlament del senyor Cabot, «Compatricis, aquí es a casa vostra», esclatà en intensa ovació, que's feia inacabable.

Encara duraven els aplaudiments quan s'aixecà el senyor Pujol pera llegir el discurs del Mestre Millet en lloc seu, per no trobarse en disposició a causa d'estar afònic.

Es un exquisit treball literari hont hi apareix en cada paragraf l'amable bondat del seu autor. A l'acabarse la lectura el públic, corprès de les encisadores paraules d'en Lluís Millet, tributà una sentida y afectuosa ovació a l'eminent director de l'Orfeó Català.

Ja en altre lloc de la Revista podran els nostres lectors llegir íntegrament aquests dos hermosos discursos.

CONCERT

Seguint l'ordre de la festa, va venir l'hora d'estrenar la Sala ab el concert de cant y orgue anunciat.

En aquest moment l'ambient patriòtic ho omplenava tot. Les impressions d'aquella tarda havien fet néixer en aquells mils espectadors un entusiasme que necessitava expansionarse. Y per això per tot s'oien paraules laudatories pera l'obra del nostre casal; y els ulls, meravellats, no's cansaven de recórrer per tot, encantantse en els innombrables detalls de la bella ornamentació que decora les parets y els sostres, contemplant l'esveltesa y espléndits colors dels grans finestrals que volten la sala, els quals, ferits per les clarors roentes del sol ponent, tenien reflexes enlluernadors que donaven a l'estansa l'aspecte d'un colossal fanal.

El Mestre Millet, voltat dels cantaires, alsà'l bras, y un davassall de notes ompli'l local: era'l *Cant de la Senyera* florint triomfant dels llavis dels seus amadors; y després fou en Clavé y en Nicolau els que'ns endolciren ab nostres tonades *(Els Xiquets de Valls* y *La Mare de Déu)*, y Hændel ab el seu grandiós *Alleluia,* que aquella tarda era doblement hermós y simbólic, car aquells alegres cants d'*Alleluia! Alleluia!* dels orfeonistes festejaven, a l'ensems que al Déu de cels y terres, a la Patria renaixenta al fi, com palesa prova de la seva existencia n'era aquella gran festa en la qual tant bella mostra de vitalitat y forsa donaven els seus homes y les seves manifestacions.

Dintre del programa hi figuraven, ademés, algunes composicions pera orgue, que foren encertadament executades pel mestre Daniel, el qual va fer lluir, ab admiració del públic, tots els registres y avensos de l'orgue, valentli forses aplaudiments, com aixís mateix l'execució de la *Rapsodia sobre motius catalans,* de Gigout, y la seva delicada composició *Pensament.*

Duraven encara'ls aplaudiments tributats pel públic a l'Orfeó y al mestre Daniel després de l'execució del magnífic *Alleluia* pera chor y orgue, quan s'oiren les majestuoses notes d'*Els Segadors* ab acompanyament d'orgue, cantats a l'unissó aquell dia per les tres seccions. El nostre cant patriotic fou rebut ab una grandiosa ovació, ovació que's repetí a l'acabament, arribant a esser delirant en aquell moment l'entusiasme de la gent, que, no satisfeta encara, aclamà repetidament a Catalunya y a l'Orfeó.

Y la festa s'era acabada, comensant pera l'Orfeó una nova y prometedora era de gloria.

Oh la grandesa y la significació d'aquella bella festa! Eternalment perdurará'l seu record en nosaltres, car el goig experimentat aquella tarda no era goig del cos, que era a l'esperit on se sentia!

Y perxò planava per la sala aquella subtil espiritualitat.

En acabat l'acte, la Junta Directiva y els convidats passaren al local de l'Orfeó, hont en amical reunió se'ls servi un *lunch.*

Igualment, en celebració d'haver portat a terme'l projecte de la construcció del «Palau de la Música Catalana», va obsequiarse als choristes ab dolsos y xampany, essent ja ben entrat el vespre quan se deixaren les dependencies del nostre estatge.

DISCURS D'EN JOAQUIM CABOT

Ara sí que, acabada la cerimonia tradicional en nostra terra de benehir la casa, podem cridar a boca plena y el cor vessant d'alegria: —Amics, companys, respirem: gracies a Déu, ja tenim casa!

Sí, ja tenim casa! Escolteules bé aquestes paraules, perquè, tant breus y tant senzilles, enclouen tota una historia, una historia d'ilusions, de desitjos, de lluites y sacrificis, d'ansietats y entusiasmes, l'historia de l'Orfeó Catalá, que brilla triomfant y gloriosa entre les demés histories de la nostra Renaixensa.

Y sabeu per què ocupa lloc tant preeminent? Perquè l'acció de l'Orfeó, tota amor y generositat, s'ha dirigit no, com altres, a una classe determinada, ja d'erudits, d'estudiosos, ja d'intelectuals o artistes, sinó a tot el poble; no ha tractat de conquistar inteligencies, sinó sentiments; no s'ha dirigit al cap, sinó al cor de la gent; y tots sabem que les ferides del cor són mortals de necessitat.

En Lluís Domenech y Montaner
Arquitecte Director del Palau

Heus-aquí per què'l poble s'ha rendit a la nostra acció; heus-aquí per què la nostra obra ha sigut com una allau que se n'ha arrossegat darrera seu tot Catalunya.

Fem memoria y recordemnos de les primeres

necessitats, de les primeres engunies que passà l'Orfeó pera constituirse y comensar a cantar, com una nierada de moixons, dintre aquelles cambres dels carrers d'en Lladó, dels Cambis y d'en Dufort. Desde allí arrenquen els carreus, les pedres fonamentals d'aquest edifici. Allí en Millet y els seus companys arrelaren el plansó d'aquest roure gegant que'ns aixopluga a tots.

Després, aquella colla, canta que cantarás, comensà a volar, y aixís que se sentí ab forses pujà fins a Montserrat, y allí, als peus de la Moreneta, entre núvols d'inceus y de boirades, arbolà la senyera, aquesta senyera que'ns ha presidit sempre més, guiantnos a la conquesta dels esperits.

Desde llavores aquell esbart de cantaires no ha tingut sossego ni repós. Al crit de «Per l'Art y per la Patria!» ha entonat, ab la mateixa fe, nostres cantades populars que'ls chorals dels grans autors de fama universal; ab la mateixa afició ha estudiat, desenterrantles dels arxius, les melodies de la velluria, que les composicions dels mestres joves y novells. Allà hont ha sentit que hi batega va l'art, ab noblesa, serietat y sentiment, allà s'ha llensat ab cós y ànima, dedicanthi tot son esfors y tota la voluntat pera popularisarlo y ferlo triomfar. Advertint que aquests triomfs, aquesta popularisació, no'ls ha escatimat ni tingut reservats a ningú.

Tothom qui ha volgut ha pogut fruirlos.

Han cridat l'Orfeó a montanya, y a montanya ha pujat; l'han cridat a les grans urbs industrials, y allí ha corregut; ab la mateixa cura ha procurat satisfer els públics de ciutat que'ls dels pobles, llogarets y pagesies; content ha refilat sota'l cel rialler de nostres platges, y emocionat ho ha fet sota les voltes ròmegues de nostres monuments y santuaris; animós sempre, ab el mateix entusiasme s'ha embarcat pera ferse sentir de nostres germans de Mallorca, que ha gambat la frontera pera ferse sentir de nostres germans rossellonesos y provensals. Sempre y ab tota l'ànima ha cantat, lo mateix en dies de festa y de goig que en jornades de dol y de plors per Catalunya.

Estatge del «Orfeó Català»: Vestibul

Aquests records demostren palesament que la nostra obra, encara que d'arrel y de vida principalment barcelonines, no es de predilecció ni d'exclusivisme per cap lloc ni per cap públic. Aquí mateix, si hem cantat davant els aristòcrates concurrents del Liceu, hem cantat també, espontaniament, davant la massa modesta y essencialment obrera dels barris extrems, quan nostres memorables concerts populars; y si hem pujat ab dalit les escales del Palau de l'ilustre purpurat aquí present, ab igual dalit hem pujat les de la Presó Nova, ahont una tarda primaveral entrà ab nostres cants un xic de consol y d'alegria als desgraciats reclosos d'aquella casa.

Ja veieu si tenia rahó de dir que la nostra obra era tota amor y generositat; y ara hi afegiré que per això es viva, que per això es forta y que per això triomfa.

L'experiencia proclama que les obres fonamentades per l'odi y l'imposició se sostenen no més per la forsa, raquitiques y minades, descomponentse, fins que una empenta les enruna y aniquila; en cambi, les obres d'amor y persuasió creixen ufanoses, sanes, y perduren com la nostra, contratemps, fins les murmuracions, fan més capdal tota obra humana. No hi ha res més hermós y consolador que arribar a port quan s'ha bregat ab els temporals.

Grans mercès també a vosaltres, Eminentíssim Senyor, Ilustres Autoritats populars de Barcelona, Diputats y Senadors y concurrents tots, en els que veig concentrada en aquests moments solemnes la representació integral de Catalunya.

A l'obrir de bat a bat les portes d'aquesta casa a

ESTATGE DEL «ORFEÓ CATALÀ»: SALA D'ENSAJOS

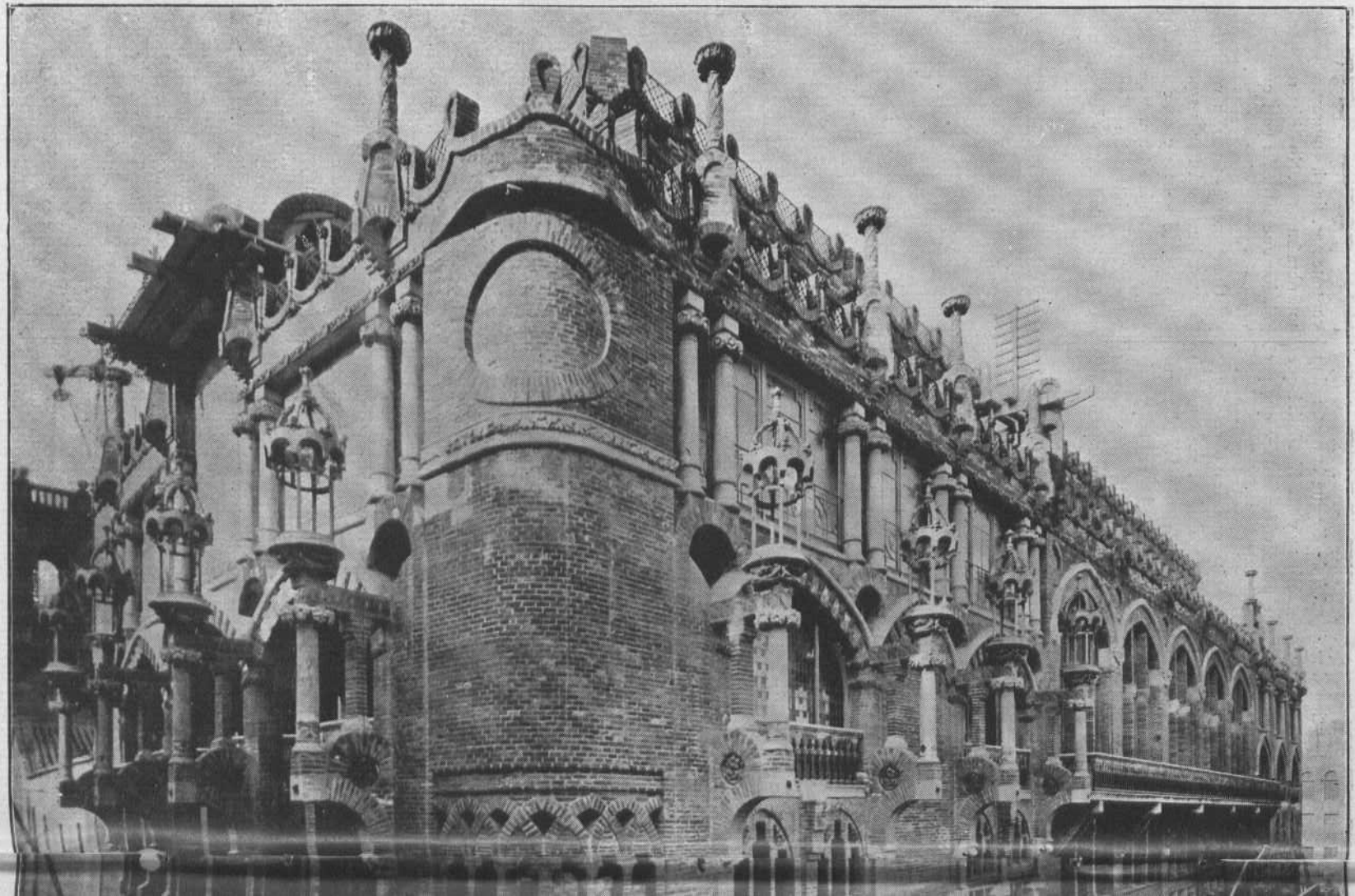
sostinguda per un capitá que no porta més armes que un brot d'olivera y per un exèrcit que no passa d'un grapat de joves, de donzelles y d'infants.

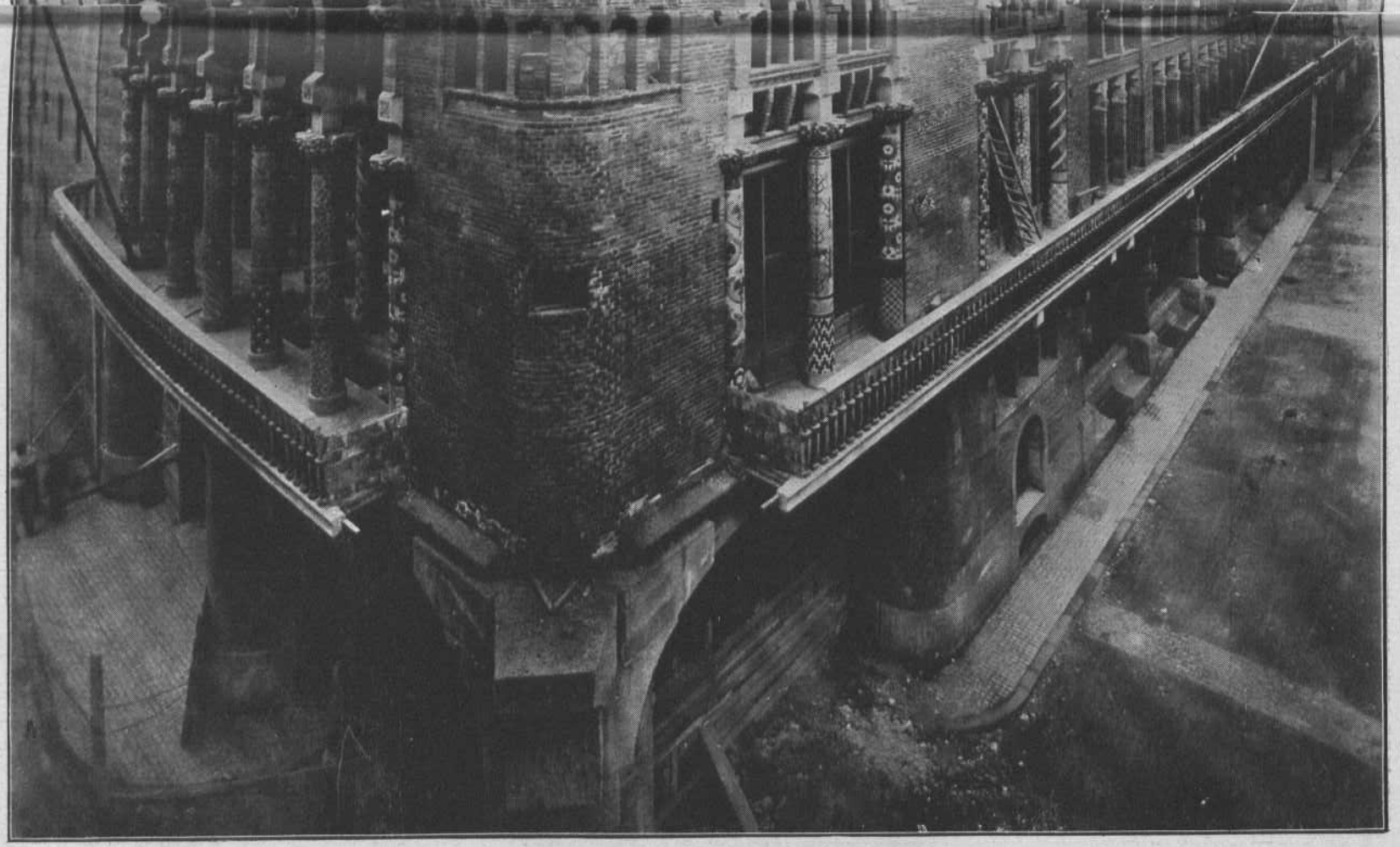
Darrera aquests records me caldria esmentar els que ompleneu el capitol d'actualitat de nostra historia: els que fan referencia al nostre casal; més són tant frescos y jo hi soc part tant interessada, que no he de retréurels.

No més diré, dirigintme a aquells que dubtaven, als desconfiats, als indiferents, sinó pessimistes: —Veniu, obriu els ulls, exteneu les mans, contempleu, palpeu lo que no foreu capassos de somniar;— y als fervorosos, als devots, als creients: — Regaleuvos contemplant la realitat de vostre somni, admirant l'obra genial de l'eminent artista y gran patrici en Lluís Doménech.

Ab tot, jo dono desde aquí, pera que tots se n'enterin, en nom de l'ORFEÓ, les més sentides y corals mercès a uns y altres. Les dificultats, els tota manifestació d'art, de cultura, de sentiment, d'amor a nostre poble, me plau dirvos a tots, ab aquella frase d'oferiment vulgar, peró lleial quan la pronuncien llavis catalans: — Senyors, amics, compatricis, aquí es a casa vostra.

Y ara, companys, com encara queden molts fulls pera escriure en l'historia de l'ORFEÓ, seguim nostra creuada, amarem la casa de cants, aixopemne bé les parets y voltes pera assolir l'ideal del poeta de convertirla en colossal gabia, de ferne un reclam que hi fassi acudir els cants de tot el món y que'ns els fassi tots nostres sense esclavisarlos, y arribar aixís «a que tot el món dels cants sigui nostre y nosaltres de tot el món dels cants».

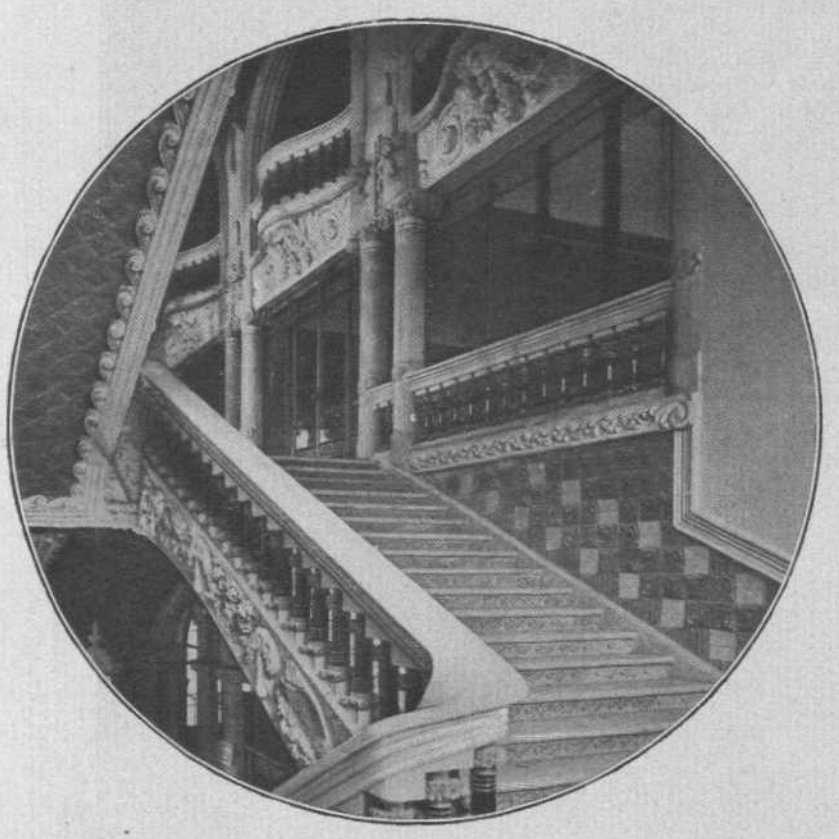

FATXADES (INACABADES) DEL PALAU

DISCURS D'EN LLUÍS MILLET

ALABAT sia Déu, que ha fet en nosaltres aquestes grans coses. Ell ha benehit lo que humilment comensàrem ab la fe y l'entusiasme en el cor. Ell ens posà al mitg del cor l'amor al cant de la terra en l'hora propicia en que nostre poble's despertava ab energies novelles, y el poble'ns ha escoltat y ens ha estimat. Ell ens féu estimar l'obra d'en Clavé perquè ajudessim a empeltar en l'època present son fort esperit catalanesc, y ens ha donat l'amor, sinó la pregona inteligencia, de les obres dels grans genis musicals, pera que nostra acció agafés nous vigors y energies. Alabat sia'l Senyor, perquè ha mogut l'amor de tots vosaltres pera que poguessim bastir aquesta casa en honor de la Música Catalana, la nostra reina del cor, la mare nostra.

Tota idea reclama una forma, tota joya un estoig, tota manifestació d'art un lloc a propósit, ahont perennement la bellesa artística eduqui'l sentiment del poble, y aquest, a la vegada, dongui emulació a l'artista. Aquest casal ve a omplir aquesta necessitat. La rahó de sa existencia es aquesta necessitat d'aliment estètic que en l'hora present tots sentim en nostre esperit. El moment actual de nostra Catalunya es un moment vibrant, líric per excelencia, que demana a grans crits educació y expansió. Tots sentim, a dins, com un cant que'ns enfebra y ens agita renaixensa amunt.

ESCALA PRINCIPAL DEL PALAU

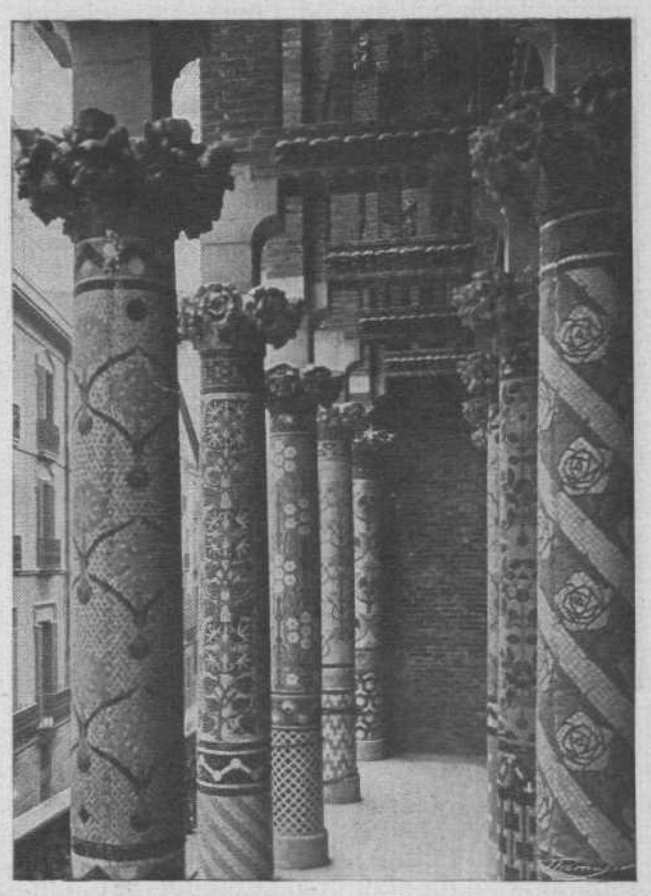
Aquesta casa ha d'esser caixa sonora que armonisi y afini aquest clam de vida renaixenta.

Tots ens haveu donat vostre amor, y vostre amor ha engendrat en nosaltres la confiansa de portar a terme aquesta obra, y l'hem feta.

Hi ha aquí prop l'hèroe d'aquesta gesta, qui més ha lluitat en vèncer tots els obstacles, animat per la generositat de son cor de patriota y d'artista: aquest es nostre Joaquim Cabot, nostre providencial president, el qual, ab son pas per la presidencia de nostra institució, haurà marcat sa època culminant.

Però no hi ha hèroe sense ambient; sense l'amor

de tots no hauria sorgit aquest casal, enlluernat en clarors de victoria, que un gran artista de la terra ha ideat hermosament. Sense'ls humils que comensàrem acurrucats en una sala y arcova, covant el gran ideal de l'art; sense'l fort afecte de mestres y choristes que sempre ha regnat entre nosaltres; sense l'escalf de germanor que'ns ha aplegat com una pinya en la fruició de la bella música; sense les inspiracions de nostres compositors, que s'han fet seu el cant tradicional de la terra y se l'han transformat en substancia propia, donantli ambient modern, tocant el cor del poble y atrayentlo cap a nosaltres; sense vosaltres, socis protectors estimats, que haveu sigut com l'etzavara que guarda la flor; sense vosaltres, pobres y rics, que ab vostres cabals, petits o grossos, sou els que directament haveu posat les pedres; y, sobre tot, sense'l moment propici de la gran renaixensa catalana, no estariem ara, com estem, enlluernats dins d'aquest espay joiós, ab murs y arcades de vestimenta nuvial perenne, com pressentint les sublims armonies que les han de fer vibrar, profetisant y esperant el ric desenrotllament de la nostra música en els temps venidors. Perquè aquestes parets s'han d'amarar dels cants nostres y dels que vindran; han de fer vibrar en crescendo sublim les diferentes modalitats de l'ànima catalana a travers dels anys, fins a fer ressonar en potencia sublim el cant d'afirmació de la plenitut del nostre esser: allavors romandrà aquest casal com a cosa sagrada al mitg del cor de la gran ciutat futura.

COLUMNADA DE LA FATXADA PRINCIPAL

Alegremnos tots avuy, oh germans! Alegremnos tots; més, nosaltres, cantaires, alegremnos especialment, perquè nosaltres hem encès la guspira que ha abrandat aquest gran incendi. Es veritat que en aquest gran moment solemne, en el fons de nostra joia, hi ha ombres de recansa pels que'ns falten a nostre costat, dels que'ns estimaven y estimavem, dels que com nosaltres somniaren ab aquesta diada triomfanta; més, el regne dels esperits abrassa cels y terra, y ells són ara ab nosaltres, dins nosaltres, dins aquest esclat, ab més intimitat, més profonda-

ment que si fossin com nosaltres en vestidura de carn. Aquesta ombra de recansa fa més augusta aquesta festa y li dóna sentit de cosa sagrada. De la pena y l'alegria femne un sol sentiment que clamarà ab forsa les benediccions del cel sobre'l pervindre d'aquesta cosa nova que avuy comensem mitg enlluernats y no capintne pas tot el sentit profon.

Oh Música Catalana! Oh ànima de l'ànima del nostre esser! A tu aquesta casa, per ara y sempre y sempre!

Alabem al Senyor, que ha fet grans coses en nosaltres!

Doncs, en el dia 9 del present mes de Febrer de l'any de gracia de 1908, la gran Sala de Concerts vibrava al crit d'*Aleluya!*, entonat en l'hora de la gloriosa cerimonia de la benedicció d'obertura, celebrada per l'Emm. Cardenal Bisbe de Barcelona.

La Fe, l'Esperansa y l'Amor, les tres excelses virtuts que l'humanitat pot exercitar, han triomfat una vegada més.

SALA D'AUDICIONS: GALERIA DEL PRIMER PIS

EL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

JA hem cantat Aleluya!

Fa tres anys que buscavem el ferm pera solidar els fonaments del gran Casal de la Música en les entranyes de la nostra terra, de la terra catalana, y en la diada de Sant Jordi farà tres anys que les pedres dels fonaments sortien a flor de terra, clamant d'alegria, en la solemnitat de la benedicció pel comensament de l'obra.

L'ORFEÓ CATALÀ, per Amor exaltat a Catalunya, va tenir Fe en els catalans, va tenir Esperansa de triomfar en l'escomesa; y tots els catalans aimants de Catalunya van tenir Fe en l'ORFEÓ CATALÀ y Esperansa de que l'ORFEÓ triomfaria. Y aquest ha triomfat!

La Música catalana ha conseguit hostatge de regina. Ja té palau! Un palau vibrant de llum y de color per tots sos àmbits; un palau ahont esplayarse; un palau ahont fer rebuda ostentosa a les mondials musiques.

Ab una ànima tant eminentíssima com la d'en Millet, ab la formidable potencia creadora d'en Domenech, ab la capacitat extraordinaria d'organisador d'en Cabot, s'ha conseguit l'éxit gloriós que'ns omple de joia.

El Palau de la Música Catalana té les portalades amples, molt amples, obertes de bat a bat, convidant a tot un poble pera que entri y ascendeixi,

pujant la soperba escala, a la regió de les meravelloses vibracions y armonies.

De la fatxada no es hora encara de dirne la darrera paraula. Hi falta l'agrupament monumental de la cantonada, l'obra del gran escultor català en Blay, qual projecte, modelat y en execució, ha d'esser un nou segell de noblesa pel que n'es generós donador, el marquès de Castellvell. Hi falten les testes dels grans músics de la polifonia vocal y de la simfonia que han de completar els balcons superiors. Hi falta l'immens fris del frontal y la coronació de la cúpula y l'enlairat fanal de la cantonada. Més, ab la balconada y ab la columnada del cos central ja's comensa a endevinar la fantasia de linies, de colors y de termes que vindrá a compendre aquella pensada del gran mestre en arquitectura, tant novissima, tant diferent de tot lo vist. Les columnes, de proporcions elegantíssimes, coronades per capitells de majóliques d'una gracia encantadora, farien per si soles l'atractiu d'una obra. S'han de veure brillants de colors y de reflexes, ab extraordinaria varietat de motius en sos dibuixos. La fotografia no'n pot donar una impressió justa, per quant no pot reproduir aquella hermosura de coloracions.

Els vestíbuls pot dirse que estan en cru, perquè sols s'hi observa part de la decoració de les voltes; més la seva estructura es grandiosa, y mentres el del cantó té'l gran aventatge d'estar disposat per la circulació dels carruatges, l'altre té l'atractiu extraordinari de l'hermosa perspectiva de la monumental escala, y de les arcades que accessen l'espayosa sala destinada a café.

A l'escala vos hi aturareu, encara que no volgueu. Espayosa en sos dos trams, grandiosa en el seu desenrotllament, ab una volta espléndida de setze metres de llum que marca'ls dos trams que arriben a l'àmplíssim replà del primer estatge, iluminada per hermosíssims canalobres de vidres y de majóliques, ab les voltes y els paraments forrats de cerámica, ab uns antpits meravellosos de pedra esculpida y balustres de cristall, ab unes vidrieres de colors en les galeries de cada banda formades per esbeltes columnes y arcades de pedra, ab l'immensa portalada de la sala de descans, y els balcons encertadíssims de l'amfiteatre, sostinguts per la columnada que acusa l'entrada al pati de la Sala de Concerts, constitueix una verdadera joya de l'arquitectura dels nostres temps. Ara compteu l'hermosura que será'l dia que estigui decorada ab pintures murals y de les voltes que encara hi falten.

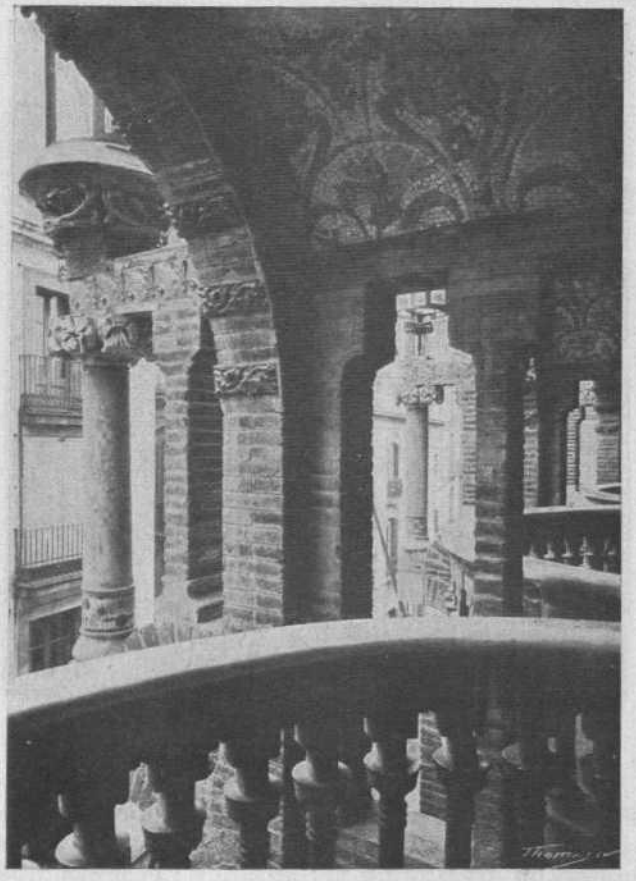

SALA D'AUDICIONS: GALERIA DEL SEGON PIS

Entreu a la gran Sala d'Audicions.

La seva disposició general es la d'un teatre:

pati ab sillons y ab llotges al voltant; amfiteatre ab més sillons y ab més llotges al voltant, y estatge del públic, ab immensa gradinata. Tot això davant per davant d'una grandiosa boca com per un escenari; però no hi ha escenari. La conxa pera'ls executants es de veritable arquitectura, no pas d'escenografia. Té la forma d'un hemicicle y els paraments baixos decorats ab unes fantasies d'estot vidrieres, per dalt, que té oberta una grandiosa claraboya, y pel fons, que té les vidrieres de l'alta regió destinada al públic. L'estructura es tant lleugera que no roba res absolutament a la llum. Sostinguda per esbeltes columnes de ferro, revestides de mosaics, que rematen en arcadas de pedra plenes d'elegancia, constitueix l'encertadissima solució d'un verdader problema d'enginyeria.

BALCONS DEL SEGON PIS DE LA FATXADA PRINCIPAL

culptures y mosaics y coronats per unes grandioses galeries, constitueixen el gran reflector que reforsa les sonoritats de la caixa armònica. Presideix aquell soperb conjunt l'orgue monumental.

Les alegories de pedra esculpturada que han de decorar la boca de la conxa estan a mitg fer y no poden judicarse encara. Seràn monuments a les músiques clàssica y moderna y popular.

Si posats en la conxa gireu la mirada al pati, també trobareu que no es un teatre com els altres, perquè la gran Sala de Concerts es un monument d'art en totes hores. Al bo del dia està anegat de claror intensa que entra arreu pels costats, que són

El decorat, tot de majoliques, mosaics y ceràmica, es impossible de descriure. S'ha de veure, aixís de dia com de nit; perquè si de dia té la claror natural filtrada per les vidrieres, de nit la lluminaria de la claraboya, radiant de gloria, de les joyoses corones que volten els cims de les columnes y de les tulipes dels antpits, produeix vibracions y espurneig per tots cantons, com si tota la Sala entonés una simfonia de llum y de colors, pera alternar ab les dels grans mestres de la música.

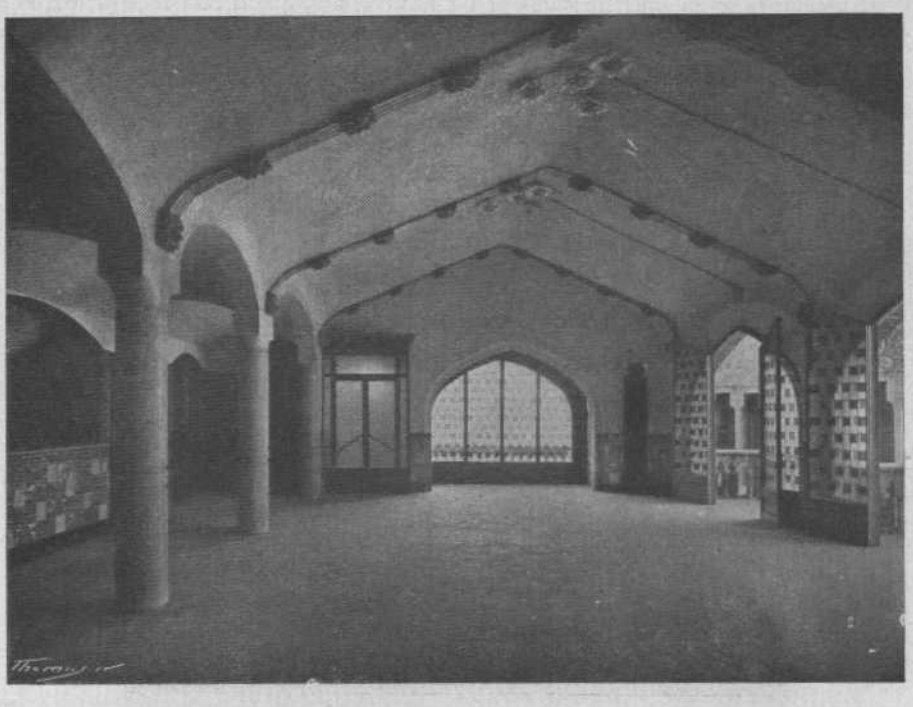
Doncs bé: si es hermosa a totes hores la Sala, jo voldria que hi entressiu un cap-al-tard, quan la

caiguda del sol deixa l'àmbit en una claror tebia, quan les immenses vidrieres y la gloriosa claraboya reben la llum tota per un igual, com la benedicció de Déu; un cap-vespre en que'l temple de la música estigués solitari, y un home desconegut, no més que entrevist, estés divagant ab les mans pels teclats de l'orgue, y se sentissin les inspiracions de Bach concordant ab la llum benehida de Déu; quin sentiment de respecte, quin sentiment de religiositat que sentiríeu! Caminant a poc a poc arribaríeu fins al passadís dels sillons, y allí quedaríeu clavats per bella estona: veuríeu que la conxa dels executants es com un absis d'iglesia, ab una galeria d'arcades plena d'hermosura, y al bell mitg una solemnissima orgue, l'instrument per excelencia, l'instrument consagrat a Déu; y la claror armoniosa de les vidrieres y de la claraboya s'aniria tornant plena de misteri, y la vostra ànima vindria a fruir un sentiment tant purament religiós d'art que compendríeu les majors sublimitats.

En aqueix estat d'esperit recordemne una de sublimitat del portentós apóstol Sant Pau: «Tot passará, menys la Caritat. Passará la Fe, perquè veurem; passará l'Esperansa, perquè conseguirem; lo que no passará may será la Caritat, perquè sempre aymarem».

Aixís, quan l'Orfeó Catalá vegi completada la seva obra, ja no li caldrà la fe en ella; quan consegueixi arribar al cim, ja no necessitará l'esperansa; més lo que no perdrá may será l'amor als seus ideals purissims y a la nostra Catalunya.

VICENTS DE MORAGAS

Sala de descans del segon pis

L'ORGUE DE L'«ORFEÓ CATALÁ»

En la presencia del colós que acaba de fer ressonar sa veu tant poderosa, no podem menys de pensar en sos origens misteriosos. L'orgue es anomenada per primera vegada en el llibre del *Gènesis* quan, parlant de Jubal, diu: «Ipse fuit pater canentium cithara et organo» (cap. V, 21). Més, naturalment, sols se tracta del nom y no de l'instrument, que devia esser senzillament anàleg a la flauta de Pan, Syrinx dels Grecs o Fistula dels Romans. Sabem vagament que en els temps antics existia una mena d'orgues anomenats Hydraulis y se'ns diu que Neró y Heliogàbal trobaven deliciosos els seus sons, que servien pera acompanyar les festes llicencioses de l'imperi decadent. Potser Espanya va esser la primera que va introduir l'orgue en les

iglesies: quan encara Grecs y Romans el consideraven com un instrument profà, el bisbe Julianus (any del Senyor 450) ens fa saber que son ús era comú en les ceremonies religioses d'aquest país. Durant una pila de segles l'orgue devia quedar estacionaria baix una forma sumament rudimentaria, a judicar per lo que'ns diuen els historiadors, que certs instruments se feyen sonar brutalment a cops de puny, de manera que les persones encarcia dels famosos organers que la precediren, més també va fer progressar el seu art notablement.

L'Orfeó Català, encarregantli la construcció de la gran orgue pera la seva Sala d'Audicions, ja sabia lo que feya: els resultats han correspost a les esperanses, y tothom té a la vista l'obra d'art, el magnífic instrument que acaba d'inaugurarse. En ell sembla que la casa constructora hi ha volgut compendiar totes les innovacions practicades en

Presidents y mestres del «Orfeó Català»

Sr. Moragas Mtres. Pujol Comella y Salvat
Sra. Wehrle Sr. Cabot Mtre. Millet

regades de tocarlos eren anomenades «colpejadors» d'orgue.

Pot dirse que fins al segle XVI no's coneixen els verdaders precursors de les orgues modernes. Pretorius descriu un instrument de 3 teclats y 55 registres, construit en 1585 per Julius Antoni y destinat a l'iglesia de Santa Maria de Dantzig. D'aleshores ensà'ls progressos són més ràpits. Sense parlar de l'Italia, ni de França, que termina sa llista d'organers ab el nom de Cavaillé-Coll, a Alemania contribueixen, entre altres, al desenrotllament de la factura d'orgues: Isaac Compenius de Brunswick, Gabler, Hildebrand, l'abat Schnittker, l'abat Vogler, J. Gottlob Töpfer, y sobre tot l'ilustre familia dels Silbermann, que va córrer paralelament ab la dinastia dels Bach. Andreas Silbermann era contemporani de Joan Sebastià: entre'ls anys 1707 y 1733 va construir 29 orgues.

Durant el segle passat la casa E. F. Walcker & Son, de Ludwigsburg no solament reculli l'herenses obres anteriors: la substitució dels antics poms per petites palanques o tecles que fan funcionar els registres ab la major facilitat; els botons pera les còpules, situats dessota de cada teclat; el cilindre del *crescendo* y *decrescendo*, que permet posar o treure a voluntat, en un moment, tots els jocs de l'orgue; el piano-pedal, que adapta automàticament la forsa de sonoritat dels pedals a la dels manuals, segons se toqui en un o altre; la còpula de la melodia del baix, que permet fer funcionar el pedalier sense valerse dels peus. No detallaré la construcció de l'orgue, per haverse ja fet d'una manera precisa en el nombre d'Octubre de 1906 d'aquesta Revista.

La sonoritat de l'instrument es molt agradosa, dolsa, recullida, mística, per dirho aixís. Els registres de solo són delicadíssims y els plens nobles y robustes, sense ser sorollosos ni cridaners. Els fondos tenen molta pastositat, podentse aplicar a la llengüeteria la segona part de la dita d'Andreas

Werckmeister, autor de l'*Orgelprobe* (1681) y conegut per sos treballs sobre'l temperament dels sons aplicat a l'orgue:

Schnarrwerck
Ist unterweilen Narrwerck;
Ist es aber frisch und guth,
So erfrischt es Herz und Muth.

provar la seva bondat. Comensaria obrint tots els registres y tocant a «organo pleno» ab totes les còpules: aixís provaria'ls seus pulmons, com deya rient. Després examinaria detalladament cada un dels jocs. Un cop fet això, donant llibertat a la fantasia, agafant un sol tema, se divertiria tractant-lo de diferentes maneres y fentli sofrir tota mena

L'ALFRED SITTARD

ORGANISTA DE LA CATEDRAL DE DRESDEN QUE HA INAUGURAT LES ORGUES DEL PALAU

Això es: «Els jocs de llengüeta són algun cop jocs de boig; més, si són clars y bons, alegren el cor y l'esperit».

Ademés, la gamma de sonoritats es variadíssima: el sol quart teclat, per exemple, colocat a la cúpula de la conxa dels executants, es un instrument complet.

Davant de la gran orgue de l'ORFEÓ CATALÀ ens plau imaginar al vell Joan Sebastià vingut pera

de transformacions. Ja sabem que moltes vegades aquestes improvisacions duraven més d'una hora. Generalment executava al principi un preludi y una fuga ab els jocs de fondo; després, en una serie d'episodis a dues, tres o quatre veus, s'entretenia cambiant les sonoritats; seguia un choral variat, barrejat ab reminiscencies del tema primitiu; y, finalment, aquest servia de subjecte pera una gran fuga a ple joc.

Ens-e sembla veure al gran Bach, en acabant la prova de l'instrument, alsarse del banquet y baixar repetidament el cap ab l'empolsada perruca, exteriorisant aixís una plena aprovació.

Més tornem al món real, pera recordar el distingit organista de la catedral de Dresde, n'Alfred Sittard, el qual, familiarisat de temps ab tots els secrets de les orgues alemanyes, ens ha fet conéixer els innombrables recursos de la nostra. Ell ha fet gala de digitació clarissima, de notable agilitat y independencia de peus, de dicció correctissima y de sentiment molt viu del colorit que's pot donar a la música d'orgue servintse dels avensos moderns.

El dia 13 de Febrer la casa Walker va fer entrega de l'instrument, que es son op. 1353, organisant a dit efecte un recital, qual programa va confiar a dit artista; les pesses eren escullides a posta pera posar en evidencia les combinacions que's poden fer ab la major rapidesa sense deixar de tocar y sense l'auxili d'acòlits:

Primera part: *Tocata y Fuga* en *re menor*, Bach; *Marxa d'Herakles*, Hændel; *Angelus*, Liszt; *Largo*, Hændel; *Morceau de concert*, op. 24, Guilmant. —Segona part: *Fantasia*, op. 101, Saint-Saëns; *Suite Gothique*, Boëllmann.

El públic que omplia la sala reconegué tot seguit els mérits del concertista y les qualitats de l'orgue, coronant el final de cada pessa ab xardorosos picaments de mans, y obligant a l'artista a afegir al programa la *Berceuse*, de Saint-Saëns.

En Sittard va pendre part aixi mateix en el concert dedicat als socis protectors celebrat el dia 15 de Febrer, haventli sigut encomanades la 1.ª y la 3.ª part del programa. Veus-aquí les obres executades:

Primera part: *Preludi y fuga* en *sol major*, Bach; *Benedictus*, Max Reger; *Variacions* sobre un tema de J. S. Bach, Liszt. Tercera part: *Preludi* en *mi menor*, Bach; *Swiegesang*, Rheinberger; *Berceuse*, Saint-Saëns; *Suite Gothique*, Boëllmann.

L'éxit fou grandiós, com el primer dia, y, pera fer callar els aplaudiments, degué tocar una altra pessa, que fou l'*Angelus* de Liszt.

L'orgue de l'Orfeó Català'ns fa preveure una nova era pera la nostra estimada institució. Ja's va endevinar quelcom de lo que's pot fer ab son preciós valiment el dia de la benedicció de l'edifici: cap dels assistents an aquell acte oblidarà may més la grandiositat d'*Els Segadors* cantats a l'unissó y acompanyats ab els acords majestuosos de l'orgue.

Ella está destinada a esser el fonament de les obres de més gran volada: ben aviat, el *Magnificat*, de Bach; més tart, altres obres: cantates, oratorios, misses, passions. Quin gloriós pervindre! La nostra orgue será, com la pedra llensada al mitg de l'estany, el centre de totes les vibracions d'art que aniran escapantse en rodones concéntriques cada vegada més amples.

Y ara, companys, acoblats entorn de la gran orgue y amparats per ella, que'ls vostres accents siguen plens y vibrants, traduhint el goig dels vostres esperits:

Sit laus plena, sit sonora,
sit jucunda, sit decora
mentis jubilatio.

VICENTS M.ª DE GIBERT

LLISTA DELS ARTISTES Y INDUSTRIALS
QUE HAN COLABORAT EN LA CONSTRUCCIÓ DEL

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

Arquitecte Director: Lluís Domenech y Montaner. — Arquitecte auxiliar: Francisco Guardia. — Contractista general de les obres: Josep Gabriel. — Ferros armats y laminats: Societat Material pera ferro-carrils y construccions. — Ferro fos: Fills de J. Plana, Bonsoms y Lacoma. — Manyans y cerrallers: Pere Corbella, Domingo Pascual, Cugat y Cadena, Botey germans. — Fusteria: Francisco Garriga. — Lampista: Antoni Villloc. — Enrajolats: Escofet, Macià y Tarrés, Cosme Toda. — Pedra artificial: Successors de Morell. — Ciment armat: Claudi Durán. — Terra refractaria: Cucurny. — Asfalt: Societat Paviments moderns.

INSTALACIONS

Timbres y parallamps: Frederic Font. — Fumisteria: Fills de J. Preckler. — Electricitat: Compañyia Barcelonesa. — Instaladors: L. Hereter, Tomàs y Fernandez. — Serveis de Sanitat: Lacoma germans. — Aigua y servey d'incendis: Societat general d'Aigues. — Asseguransa d'incendi: Mutua de Propietaris.

DECORACIÓ

Models d'escultura: Miquel Blay, Eusebi Arnau, N. Gargallo, Francisco Modolell. — Vidrieres: Rigalt, Granell y C.ª. — Escultors de pedra: Frederic Bechini, Francisco Madolell, Diego Massana. — Marmolista: Víctor Colomé. — Mosaics: Mario Maragliano, Lluís Bru, Lluís Querol. — Metallisteria: Domenech y C.ª, C. Caritg. — Vidrieria (balustres y làmpares): Juncosa y Tarrida, Tarrés y C.ª, Joan Vilella. — Majòliques, cerámica y rajoles vernissades: Josep Orriols, Modest Sunyol, Antonio Villar (Valencia), Cosme Toda, Jaume Pujol, Tarrés y Macià, Pasqual Ramos, J. Romeu, C. Guillemon. — Pintura: Vilaró y fill. — Esmalts: F. Grandin. — Mobiliari: Sebastià Miarnau, N. Sanchez. — Velluts: Pedrerol y Ribó germans.

NOTA

Els gravats utilisats pera l'ilustració d'aquest número ens han sigut graciosament oferts pels propietaris de les revistes **Ilustración Artistica, Ilustració Catalana, Hojas Selectas** y **Aurora Social**, a quals senyors rendim públiques mercès.

Tip. «L'Avenç», Rambla de Catalunya, 24, Barcelona